

Bilaga 2. Skillnader mellan olika län och länsstyrelser

Integrationsprojekt inom landsbygdsprogrammet.

Jordbruksverkets statistik över genomförda (till hösten 2011) projekt med i alla fall delvis inriktning mot integration, visar att det är stora skillnader mellan länen. Vissa län har inga genomförda projekt medan Blekinge län har satsat 558 007 kr i projektstöd, Dalarna 532 825 kr, Gotland 24 212 kr, Gävleborg 237 550 kr, Jämtland 212 091 kr, Jönköping 72 209 kr, Kronoberg 52 681 kr, Skåne 464 368 kr, Stockholm 1 020 043 kr, Södermanland 473 892 kr, Uppsala 518 584 kr, Värmland 1 367 100 kr, Västerbotten 961 964 kr, Västra Götaland 3 884 224 kr, Örebro 607 945 kr och Östergötland 183 120.

Jordbruksverket har satsat 200 000 kr. Totalt omfattar projektstöden för dessa integrationsprojekt 11 370 786 kr. Inklusivt medfinansiering så omfattar satsningarna 23 080 299 kr. Några projekt har integration som ett huvudsyfte, men många har integration som ett delsyfte. En del av dem riktar sig främst till invandrare från andra EU-länder. Flera projekt har som syfte att vara förutsättningsskapande för att främja integration, exempelvis via kulturfestivaler, musikarrangemang eller teater. Några projekt involverar integration i turistiska projekt, exempelvis historieturism.

Flera projekt inriktar sig mot att med hjälp av odling få en bättre kontakt mellan invandrade svenskar och landsbygden. Biodling för invandrare är ett annat exempel. Ett projekt satsar på ett förädlings- och provkök där möten med invandrare kan ske. Flera projekt arbetar för att skapa nätverk mellan landsbygd och stad, för att på så sätt skapa möten mellan stadens invandrade svenskar och landsbygden. En del projekt ser dessa möten som en del av by- och bygdeutvecklingen. Några projekt betonar företagande och entreprenörskap, både traditionella företag och socialt entreprenörskap.

Enkät svar från länsstyrelserna, sammanfattning

Svaren från de relativt få länsstyrelser som svarat på vår enkät är intressanta. Några tänkvärda svar är:

- De horisontella målen prioriteras inte eftersom de är så allmänna.
- De myndigheter som arbetar med integration har för dålig kunskap om landsbygden.
- Informera och samverka närmare med kommunerna, Arbetsförmedlingen och andra som arbetar med integration. Gävleborg anser sig ha ett bra system.
- Mer samverkan mellan stad landsbygd behövs.
- Det är brist på resurser för uppsökande verksamhet.
- I dag finns många nyanlända på landsbygden för att bl.a. lära sig SFI, men de flyttar så snart de kan. Hur behåller vi dem?
- Flera goda exempel på odlingsprojekt nämns, inte minst stadsnära odling för att skapa ett möte mellan invandrare och landsbygdens möjligheter.
- Företagsstöd till invandrade svenskar med utomeuropeisk bakgrund tycks vara få, även om det finns några exempel i Gävleborg. För Jönköping är stöd till Qibbla Halal Kött Ab en satsning som fått priset Ullbagge.

- Ta reda på vad nyanlända vill sysselsätta sig med så att man kan utgå från deras engagemang. Gävleborg har gjort enkäter.
- Ofta ser vi inte invandrarnas dolda kunskaper.
- Flera nämner att de invandrade svenskarna ofta har en hög utbildningsnivå.
- Ge unga möjlighet att gå på naturbruksgymnasium.
- Det finns en betydande efterfrågan på gamla hantverksyrken som väverskor, ullklippare och dem som kan slå med lie (skörd av lieslätter kan förädlas till kaninhö).
- Handläggare från Jordbruksenheten medverkar på SFI-elevers studieresor.
- Anställ personal inom myndigheten med invandrarbakgrund (ex. Gävleborg).
- Sluta att upprepa att arbete inom lantbruk har låg status, det gäller inte minst vissa tjänstemän som arbetar med integration.
- Det finns problem med rädslan för det som är okänt på landsbygden.
- En tveksamhet från landsbygden att öppna sig för det nya.
- Det finns en negativ inställning bland invandrare till landsbygden.
- Många nyanlända har en negativ erfarenhet av myndigheter och är rädda även för de svenska myndigheterna.
- Ett problem med lyckade projekt som fått ett trist slut med bråk bl.a. på bristande administration.
- Det saknas verktyg och resurser för att stimulera internt samarbete på länsstyrelsen
- Samverkas prioriteras i skrift men inte i praktiken, utan då är det handläggningstider som gäller.
- Det är enkelt att skapa intern samverkan genom att driva egna projekt som just luftar fram och skapar resurser för denna samverkan.
- Värmland lyfter fram sin enhet för Regional utveckling som ett exempel. Eftersom den har ett mycket omfattande arbetsfält skapas en intern samverkan.
- Vissa länsstyrelser tycker att det är viktigt med tydliga konkretiseringar i strategin medan andra tycker att strategin ska vara allmänt hållen.
- Det är stora svårigheter att finna en representativ aktör för de invandrade svenskarna. Eller kan man tänka sig att en myndighet kan ta den rollen?
- Det vore intressant med mer kunskaper om bakgrunden hos de som söker stöd, men det är känsligt att fråga om exempelvis etnisk bakgrund. Det finns inga sådana frågor i blanketterna och det går inte att registrera detta i LB-systemet.

Stora skillnader

Som framgår av bilaga 2 finns det stora skillnader mellan länen och länsstyrelserna vad bland annat gäller mottagande av asylsökande, satsning på integrationsprojekt inom landsbygdsprogrammets ram samt tydligheten om integration i sina genomförandestrategier för Landsbygdsprogrammet. I bilagan redogörs också för svaren på en enkät som några länsstyrelser har svarat på.

De stora skillnaderna är intressanta att fundera över och länen torde ha mycket att vinna på kunskapsutbyte och dialog. Intressanta frågor är:

- Hur viktig är genomförandestrategin för att stimulera arbetet med integration på landsbygden?
- Hur kommer det sig att vissa länsstyrelser är mycket utförliga om integration i sina strategier, medan andra bara nämner frågan? Hur påverkar det intresset för att arbeta med integration på landsbygden?
- Hur kommer det sig att vissa län gör stora satsningar på integration med hjälp av Landsbygdsprogrammet medan andra inte satsar tydligt på sådana projekt?
- Hur kommer det sig att några län har en nära samverkan mellan dem som arbetar med landsbygd respektive integration, medan dessa tjänstemän knappt har träffats på andra länsstyrelser?
- Hur kommer det sig att vissa län tar emot många nyanlända medan andra tar emot få?
- Hur påverkar antalet asylsökande arbetet med integration på landsbygden?

Skillnader mellan länen

Det finns stora skillnader mellan länen vad gäller mottagande av asylsökande och dem som fått uppehållstillstånd. Skillnaderna vad gäller asylsökande beror dock huvudsakligen på var Migrationsverket har sitt anläggningsboende. Det är också stora skillnader mellan länen vad satsning på integrationsprojekt inom landsbygdsprogrammets ram samt tydligheten om integration i sina genomförandestrategier för Landsbygdsprogrammet. I detta avsnitt refereras också svaren på vår enkät.

Blekinge

År 2001 finns 566 asylsökande i Blekinge och 2009 fanns 982. Fram till december 2011 tog Blekinge emot 170 personer som beviljats uppehållstillstånd.

Jordbruksverkets statistik över genomförda (till hösten 2011) projekt med i alla fall delvis inriktning mot integration, visar att Blekinge län har satsat 558 007 kr i projektstöd.

Blekinges genomförandestrategi prioriterar projekt med mångfaldskaraktär som ökar integrationen av nya svenska i åtgärd 322 förnyelse och utveckling av byarna. Åtgärder som stimulerar företagare med annan etnisk bakgrund prioriteras inom åtgärd 313 främjande av turistverksamhet och åtgärd 312 stöd för etablering och utveckling av mikroföretag.

Dalarna

År 2011 finns 931 asylsökande i Dalarna och 2009 fanns 883. Fram till december 2011 tog Dalarna emot 383 personer som beviljats uppehållstillstånd.

Jordbruksverkets statistik över genomförda (till hösten 2011) projekt med i alla fall delvis inriktning mot integration, visar att Dalarna har satsat 532 825 kr i projektstöd.

Dalarnas strategi slår fast att Landsbygdsprogrammet ska verka för att integrationsperspektiv beaktas vid de insatser som genomförs. ”Tillvaratagande av invandrades kompetens, exempelvis genom att erbjuda invandrare praktiskplatser på jordbruk, kan vara en möjlighet

till ökad integration på landsbygden. Riktade informationsinsatser om möjligheter att starta egen verksamhet på landsbygden behövs”. Möjligheten att utveckla otraditionella branscher lyfts fram som ett sätt att nå ökad integration. I Dalarna finns en strategi för integration och mångfald.

Enligt svaren på enkäten har man flera projekt på gång och ett lyckat projekt är ”Röj vägen till arbete” som bedrivs av Skogsstyrelsen i södra Dalarna och integrationsenheten i Borlänge kommun. Projektet fick pris som årets Guldbagge 2011. Företagsstöd har bl.a. gått till flera holländare som engagerat sig inom besöksnäringen samt till Pyramidbageriet som startats av en egyptier. Exempel på goda möten med invandrade svenskar finns främst i projekten kring Borlänge. Man har ännu ingen representant för denna grupp i partnerskapet.

Ett förslag att stimulera till fler aktiviteter är att informera om landsbygdsprogrammets möjligheter till de tjänstemän på kommunerna som har direktkontakt med invandrare. Det främsta hindret är att invandrarna mest flyttar till redan invandratäta områden. De som arbetar med integration är med på beredningsmöten om landsbygdsfrågor och kan lämna synpunkter och förslag på de projektansökningar som tas upp. Den regionala strategin är ett viktigt stöd i arbetet och när det gäller att ställa krav på projektägare.

Gotland

År 2011 fanns 26 asylsökande på Gotland och 2009 fanns inga. Fram till december 2011 tog Gotland emot 13 personer som beviljats uppehållstillstånd.

Jordbruksverkets statistik över genomförda (till hösten 2011) projekt med i alla fall delvis inriktning mot integration, visar att Gotland satsat 24 212 kr i projektstöd.

Gotlands strategi tar inte upp integration som en enskild punkt utan slår fast att man generellt prioriterar ”de ansökningar om stöd med åtgärder som främjar jämställdhet, integration av utlandsfödda eller ger sysselsättning till ungdomar.”

Gävleborg

År 2011 finns 1 568 asylsökande i Gävleborg och 2009 fanns 1 158. Fram till december 2011 tog Gävleborg emot 493 personer som beviljats uppehållstillstånd.

Jordbruksverkets statistik över genomförda (till hösten 2011) projekt med i alla fall delvis inriktning mot integration, visar att Gävleborg satsat 237 550 kr i projektstöd.

Gävleborg konstaterar att man verkar för en öppen landsbygd som bland annat avser att det är öppet för integration. Det finns en överenskommelse om regional samverka för att utveckla introduktionen för flyktingar och andra invandrare. ”Det viktiga är att skapa acceptans, underlätta och främja möten mellan invandrare, företagare och boende på landsbygden”.

Som svar på enkäten konstateras att ”vi har exempel från Landsbygdsprogrammet, men de är inte bara lyckade”:

- ”Odling och integration” är ett projekt som fick pris på Landsbygdsgalan 2009. Ett studieförbund, VS, tillsammans med Ljusdals kommun genomförde ett kostnadseffektivt projekt. Länsstyrelsen bidrog med rådgivningstid. Projektet gick ut på integration genom traditionellt lantbruk, vilket är ett intressant sätt att ta sig an frågan om hur lantbrukskunnigt folk ska integreras i vårt lantbruk. De som kommer från t ex flyktingläger har inte kunskaper om starkt mekaniserat lantbruk. Däremot kan det finnas kunskaper om mer traditionellt lantbruk. Ingången för språkutveckling är därför mer motiverad. Detta projekt genomfördes på ett bra sätt men avslutet har blivit mycket tråkigt eftersom projektägaren och projektledaren har blivit osams. Projektet är slutredovisat men därefter har fler kostnader hittats som det inte har rekviderats för o s v.
- ”Informationsbroschyr om länets lantbruk” är ett pågående projekt tillsammans med Sfi-elever i Gävle. Modellen är tagen från Kalejdoskop som tidigare har använts på Länsstyrelsen Gävleborg. Möjligen beror projektets hittills lite klena resultat på att vi inte fått tag i de mest intresserade eleverna. Det är svagt intresse från deltagarna. Tanken är att deltagarna genom studiebesök ska få se våra lantbruk och sedan skriva en information till nyanlända om vad de har sett.
- ”Integration och växthusodling” är ett projekt som Sandvikens kommun äger. Tanken är att odling av grönsaker ska ske på Högbo Bruk utanför Sandviken i Gästrikland. Skörden ska levereras till Brukshotellets kök på Högbo bruk. Projekttiden har gått halvvägs. Hittills är det lyckat.
- En förstudie om tillverkning av s.k. vit ost.

Det finns också goda exempel som är finansierade utanför landsbygdsprogrammet:

- ”Arbetsmarknadsutbildning med Sfi med inriktning skogsbruk” är ett länsövergripande samverkansprojekt mellan länsstyrelsen, Arbetsförmedlingen och länets kommuner. Deltagarna erbjuds en utbildning där Af:s arbetsmarknadsutbildning kombineras med Sfi (Svenska för invandrare). Länsstyrelsen samordnar projektet. Resultatet från den senaste utbildningen är att 70 % av deltagarna fick arbete inom området.
- Hudiksvalls kommun driver ett ESF-projekt, ”Naturkompetens”, där lågutbildade invandrare genomgår en utbildning med syfte att starta ett socialt kooperativ med inriktning mot gröna näringar. Länsstyrelsen har varit med i planeringsarbetet och finns med i projektets styrgrupp

Gävleborg har exempel på företagsstöd som gått till företagare med utländsk bakgrund som är verksamma på landsbygden, t.ex.:

- Jozef Lanchohr, mjölkproduktion, Österstråsjö 73, 820 62 Bjuråker
- Svampodling Norrlands skivling, Jaktstigen 17, Gävle
- Assan Askander, Malnbadens Camping AB, Hudiksvall
- Karl Willing, salami, Harmånger
- Faiza Zerkau, fårproduktion, Hyttebo
- Mariwan Mustafa Ahmed, servicebyggnad, asfaltering, bangolfbana, Lingbo

- Ran Kumar, grönsaker i växthus och på friland, Ockelbo

Exempel på goda möten där representanter eller organisation för personer med utländsk bakgrund engagerat sig för att driva utvecklingsprojekt med inriktning mot landsbygden är:

- Luis Fagundez, har utfört en enkätundersökning bland nyanlända för att inventera vad för sysselsättning de är intresserade av .
- Douglas Chang, handläggare på Jordbrukarstödsenheten, Länsstyrelsen Gävleborg, medverkar på Sfi-elevers studieresor.
- Shan Solivan, växtodlingsrådgivare, Länsstyrelsen Gävleborg, är tolk på fritiden och har dessutom fångat upp en mejerist som genomfört en förstudie om osttillverkning.

Länet har inga representanter från invandrade svenskar men ”vi har frågat ett antal organisationer om representanter, en man och en kvinna. Ingen av de föreslagna var av utomnordisk härkomst.”

Vad gäller förslag till hur vi kan stimulera till fler aktiviteter kring integration på landsbygden, konstateras att det för unga är ”viktigt att de får möjligheten att gå på naturbruksgymnasium. Det som många gånger tycks självklart, att arbete inom lantbruk är lågstatusjobb, måste sluta upprepas. Detta gäller både för tjänstemän här i landet och för de som kommer hit.”

För äldre är troligen sysselsättning på rätt nivå den bästa inkörsporren, som exempelvis:

- De som är vana med rationellt mekaniserat lantbruk kan genom praktikplatser på lantbruk få språkträning och introduceras i näringen.
- För de som har en mer arbetsintensiv bakgrund för sitt lantbrukskunnande är trädgårdskulturer en mycket intressant väg att gå. Tillgång till odlingsjord och möjlighet att hyra in maskintjänster är viktigt i sådana fall. Bestämmelser om utsäde och växtskydd blir också viktigt. Det finns större möjligheter att klara finansieringen av denna typ av odling jämfört med foderodling till animalieproduktion.
- Inom kommersiell service finns arbetstillfällen och även en arena för att överbrygga mellan kulturer. T ex tillgången på olika livsmedel.
- Förädling av livsmedel men även annan förädling, av t ex trä kan vara en möjlighet.
- Textil förädling har lång tradition på landsbygden i Gävleborgs län främst genom linodlingen med även genom fårskötseln. Det råder stor brist på väverskor som väver ulltyger till kjolar och västar som tillhör dräktskicket i länet.
- Den arbetsintensiva skötseln av odlingslandskapet behöver entreprenörer. De människor som kan slå med lie börjar bli gamla nu, tillväxten är nära nog obefintlig. Det behövs även de som tar tillvara skördarna vid lieslätter eftersom de som nu slår med lie gör det främst av andra skäl än för skördens skull. Det är små mängder men borde gå att förädla till exempelvis kaninhö.
- Fårskötseln är växande i landet men hur är det med fårklippare? Om den kompetensen finns bland de som invandrar kunde det ge möjlighet till sysselsättning.

Som det främsta hindret för att få bättre fart på integration och mångfald på landsbygden ser man ”rädslan för det som är okänt: Att invandrarna ska bli så många så de tar över hela bygden. Att inte förstå vad de säger och menar. Att bli bestulen. Riskerna med olika sjukdomar, t ex TBC.” Som ett hinder utanför Landsbygdsprogrammet ses att ”de myndigheter som har ansvaret för integration och etablering för nyanlända (d v s Arbetsförmedlingen, integrationssamordnare på kommun och länsstyrelse) har ofta liten kunskap om landsbygdsfrågor och vilka utvecklingsmöjligheter som kan finnas.”

Vad gäller samverkan mellan de som arbetar med landsbygden och de som arbetar med integration sker en sporadisk samverkan ” i särskilda arbetsmarknadsprojekt med inriktning mot landsbygd. Dessutom samverkar vi kring information till nyanlända genom gemensamma bussresor som erbjuds elever i länet som studerar Sfi (svenska för invandrare) och genom framtagandet av informationsbroschyrer på olika språk som tidigare nämnts.”

Det finns vidare en omfattande samverkan utanför landsbygdsprogrammet. ”I Gävleborgs län har vi ett väl utvecklat samarbete mellan länets kommuner och berörda myndigheter när det gäller etableringen för nyanlända. Vi har regelbundna nätverksträffar i syfte att ta fram förslag på hur integrationen och etableringen kan utvecklas och förbättras. Länsstyrelsen samordnar detta arbete och det har lett till att en rad nya utvecklingsprojekt har startats, varav några med inriktning mot den gröna sektorn. Frågan om integration på landsbygden kan utvecklas ytterligare genom detta samarbete.”

Vad gäller den regionala strategin framhålls att ”vi har en övergripande strategi för integration och etablering för nyanlända i länet där vi lyfter fram sambandet mellan mångfald/invandring och möjligheterna till tillväxt (biogas).”

Halland

År 2011 finns 129 asylsökande i Halland och 2009 fanns 728. Fram till december 2011 tog Halland emot 118 personer som beviljats uppehållstillstånd.

Jordbruksverkets statistik över genomförda (till hösten 2011) projekt med i alla fall delvis inriktning mot integration, visar att Halland inte genomfört några sådana.

Hallands strategi konstaterar att ” Arbete med integrationsfrågor bedrivs på ett övergripande sätt och beaktas inom alla verksamhetsområden. Integrationsarbete sker i samarbete med andra aktörer bl.a. inom det regionala tillväxtprogrammet. Samråd, påverkan och kunskapsuppbyggnad är viktiga faktorer i arbetet. Genom satsning på kompetensutveckling inom integrationsområdet utvecklas arbetet med en effektiv och bra samverkan. En ökad vilja och engagemang att arbeta med integration finns hos hallänningarna. Fler invandrare bosätter sig på landsbygden. Arbetstillfällen, mångfald i boendeformer och goda kommunikationer har varit och är även fortsättningsvis viktiga faktorer för att öka integrationen på landsbygden. Egenföretagandet på landsbygden ökar både i antal och i omsättning. Det är lika många män som kvinnor som driver lönsamma företag, och antalet företag som vågar satsa och anställa personal ökar. Det är också flera ungdomar som tagit över jord- eller skogsbruk och startat

nya företag. Det sociala livet har stärkts och det finns flera formella och informella nätverk som kan hjälpa till att stötta företagare. I nätverken ingår i högre grad än tidigare personer med utländsk bakgrund och flera av dem har startat eller funderar på att starta företag på landsbygden. I nätverken möts också kvinnor och män liksom gamla och unga vilket gör att kunskap kan spridas över generationsgränserna.”

Projektstöd bör företrädesvis ges till åtgärder som ex. främjar integration. Även vad gäller företagsstöd prioriteras åtgärder som ger förbättrade förutsättningar för integration. Vad gäller kompetensutveckling och integration lyfts åtgärderna 111 och 331 fram.

Jämtland

År 2011 finns 63 asylsökande i Jämtland och 2009 fanns 71. Fram till december 2011 tog Jämtland emot 313 personer som beviljats uppehållstillstånd.

Jordbruksverkets statistik över genomförda (till hösten 2011) projekt med i alla fall delvis inriktning mot integration, visar att Jämtland satsat 212 091 kr i projektstöd.

Jämtlands strategi konstaterar att färre invandrare finns på arbetsmarknaden i jämförelse med de inrikesfödda. Man redogör för en del av analyserna i utredningen ”Mångfald som möjlighet”. Integration av nya svenskar i primär- och förädlingsled ses som en möjlighet. Det slås fast att man i affärsplaner och projektplaner ska redogöra för hur den sökta insatsen påverkar integration

Jönköpings län

År 2011 fanns 1 026 asylsökande i Jönköpings län och 2009 fanns 1 183. Fram till december 2011 tog Jönköping emot 218 personer som beviljats uppehållstillstånd.

Jordbruksverkets statistik över genomförda (till hösten 2011) projekt med i alla fall delvis inriktning mot integration, visar att Jönköpings län satsat 72 209 kr i projektstöd.

Jönköpings strategi slår fast att ”kunskap och idéer från svenskar med annan kulturell och etnisk bakgrund bör i ökad grad utnyttjas inom landsbygdsprogrammet”. Startstöd för unga företagare, åtgärdskod 112, nämns som en möjlighet vad gäller integration.

Jönköpings län har flera exempel på lyckade satsningar inom Landsbygdsprogrammet. Ett är ”Åsens by - Ett grönt rum till alla”. I projektet ingår att en kulturpedagog har slöjd en gång/vecka med invandrarkvinnor som i huvudsak kommer från Eritrea och Irak, men även från andra arabiskspråkiga länder. Syftet är att genom slöjd, t.ex. stickning, kunna utveckla svenska språket och att ha ett gemensamt ämne och intresse att utgå ifrån. Aktiviteterna har stor betydelse för kvinnorna, som ibland har svårt att få lämna hemmet och därmed komma in i det svenska samhället.

I ett samarbete mellan Aneby och Jönköping har man skapat en struktur för s.k. ”Livscaféer” som går ut på att samla invandrare, främst kvinnor, till ett må-bra-koncept med avkoppling, äta rätt, motion m.m. för att med små, enkla medel, bereda möjlighet för kvinnorna till en

bättre självkänsla och livskvalitet. Konceptet för Aneby ingår även i ”Åsens by – Ett grönt rum för alla”, eftersom miljön på Åsens by, väl passar in i livscaféernas målsättning.

Exempel på lyckade företagsstöd är främst Qibbla Halal Kött AB som hade expansionsplaner och ville möta den ökade efterfrågan av halalköttsprodukter på den svenska och nordiska marknaden. Företaget valde därför 2009 att köpa en fabrikslokal i Stockaryd, Sävsjö kommun. I samband med köpet gjordes stora investeringar i inköp av utrustning och maskiner samt anpassning av fabrikslokaler. Genom satsningen ser företaget även möjligheter att exportera produkter till flera länder i Europa och Mellanöstern.

För den lilla orten Stockaryd hade de nya arbetstillfällena stor betydelse och andra personer och företag ökar också sin sysselsättning tack vare etableringen med t.ex. transporter, renhållning. I företaget arbetar i dag personal från olika religioner och nationaliteter. Företaget vann dessutom en Ull-bagge i kategorin årets integrationssatsning för sitt framgångsrika arbetssätt med att få kulturer att mötas. Man har också exempel på lyckade företagsstöd till invandrare från Belgien respektive Tyskland.

Projektägare och projektledare med europeisk bakgrund har hitintills varit engagerade i ett antal projekt vilket har gett andra synvinklar på satsningar. Däremot har länet inga direkta kontakter med utomeuropeiska projektledare. Som förslag till ytterligare satsningar ges att sprida goda exempel genom att erbjuda informationsmaterial och studieresor, samt att skapa nya mötesrum för handläggare och entreprenörer med utländsk bakgrund.

Som främsta hinder ser man brist på resurser och tid. Genom tid och pengar kan kontakter knyts, informationsinsatser genomföras och mötesplatser skapas vilka är oumbärliga när det gäller att skapa intresse och engagemang hos nya målgrupper.

Jönköping skriver att ”generellt så är de horisontella målen inte en stor prioritet inom landsbygdprogrammet på länsnivå. Det finns inte tid till uppsökande verksamhet vilket kan vara nyckeln till framgång. Därför är utbytet mellan integrationsstrategen och handläggningen inom landsbygdprogrammet inte stort. Informationsutbyte kan ges men tiden och resurserna räcker inte till, vilket är synd.”

Vidare konstaterar man att ”den regionala strategin kan vara ett stöd för integrationsarbetet men här krävs att det finns ett gemensamt fokus i alla led. I dagsläget ligger mycket fokus på handläggningstider och det stora ansökningstrycket vilket ger mindre utrymme för strategiskt arbete. Detta innebär att prioriteringar i ansökan till största del baserat på ekonomiska resultat. Ett mer strategiskt arbete med uppsökande verksamhet, informationsinsatser och skapande av mötesplatser skulle säkert generera fler ansökningar inom integration, ungdomar och jämställdhet men kräver resurser.”

För att komma framåt föreslås riktade informationsinsatser, uppsökande verksamhet, skapande av mötesplatser för kunder/entreprenörer/handläggare samt spridande av goda exempel. En bra förebild är den retorikdag som hölls feb 2010 rörande jämställdhet, som var

”mycket bra och fick bra genomslag åtminstone kortsiktigt. Det krävs även uppföljande verksamhet för långsiktiga resultat. Dagen gav idéer och verktyg.”

Länsstyrelsen ser även ett behov av någon form av ”integrationscoach” för att arbetet ska bli kontinuerligt. Genom en coach kan länsarbetet stöttas upp genom bra stöttning och tips. Arbetet blir också på detta vis kompetensutvecklande genom erfarenhetsutbytet.

Kalmar län

År 2011 finns 2 086 asylsökande i Kalmar län och 2009 fanns 894. Fram till december 2011 tog Kalmar emot 348 personer som beviljats uppehållstillstånd.

Jordbruksverkets statistik över genomförda (till hösten 2011) projekt med i alla fall delvis inriktning mot integration, visar att det saknas sådana i länet.

Kalmars strategi är kortfattad vad gäller integration och slår fast att i prioriteringar mellan ansökningar ska bl.a. integration och mångfald på landsbygden särskilt beaktas.

Flera projekt har stötts. Ett är ”Hela Världen i Smedby” som syftade till att minska segregeringen i en mindre by utanför Kalmar. Smedby är en by som är delad av en väg och på ena sidan ligger villor och på andra sidan finns hyresbostäder. Inom projektet genomförde man ett antal öppna möten med god närvaro samt en stor satsning på en aktivitetsdag för alla. Projektet har genererat ett antal nya nätverk med nya aktiviteter och ett större intresse för att bjuda in andra grupper till sina aktiviteter. Projektet fick en guldbagge. ”Stallet” är ett samarbetsprojekt som uppstått ifrån ”hela världen i Smedby” och som syftar till att skapa möjligheter för fler barn att prova på att hästaktiviteter.

”Möre resurscenter - Q-vös” är ett projekt med fokus på att öka främst kvinnligt nyföretagande på landsbygden. Man har jobbat med lokala utvecklingsgrupper och har haft ett gott resultat. ”Hanåsaprojektet” vill bygga en multiarena och kommer via kommunens individ och familjeomsorg samt flyktingsamordnare att skapa kontakter med utsatta grupper som normalt inte är så aktiva. Genom projektet hoppas man att man ska kunna lyfta fram och skapa nya samverkansmöjligheter och erbjuda en större variation av aktiviteter som ska passa alla.

Något företagsstöd har inte givits till invandrade svenskar, förutom några stöd till företagare från Holland och USA, och man har ingen representant i partnerskapet. Anställda på länsstyrelsen har genomgått utbildning i integration och man arbetar aktivt med frågan inom hela myndigheten.

Kronoberg

År 2011 finns 1 749 asylsökande i Kronoberg och 2009 fanns 1 570. Fram till december 2011 tog Kronoberg emot 376 personer som beviljats uppehållstillstånd.

Jordbruksverkets statistik över genomförda (till hösten 2011) projekt med i alla fall delvis inriktning mot integration, visar att Kronoberg satsat 52 681 kr på sådana projektstöd.

Kronoberg konstaterar att ”60 procent av invånarna med utländsk bakgrund förvärvsarbetar i länet jämfört med drygt 80 procent av invånarna med svensk bakgrund. I hälften av länets kommuner är utbildningsnivån högre bland utrikesfödda än bland svenskfödda”. Den nationella prioriteringen vad gäller startstöd nämns.

Som ett bra exempel på integrationsprojekt för Länsstyrelsen fram lantbruksutbildningen Macken som bedrivs tillsammans med Ingelstad naturbruksgymnasium. Man har något enstaka företagsstöd till dem med utomeuropeisk bakgrund. Man har inga invandrade svenskar med i representantskapet. Som förslag till att stimulera arbetet med mångfald för man fram stadsnära jordbruk för kvinnor, fler entreprenörer i det rika odlingslandskapet samt goda möjligheter att göra något inom service och handel.

Som främsta hinder för att få bättre fart på mångfald och integration på landsbygden, ser länsstyrelsen ”en tveksamhet från landsbygden att öppna upp för nya, kanske annorlunda, verksamheter med andra kulturella förtecken samtidigt som många nya svenskar känner en tveksamhet för landsbygd som man ofta i andra länder på goda grunder förknippar med fattigdom och låg grad av utveckling!”

De som arbetar med landsbygd sitter med i Integrationsrådets arbetsgrupp där informationsutbyte och samverkan sker. Strategin behöver utvecklas om den ska vara ett stöd för arbetet med integration eftersom nu integration är omnämnd med inge ges någon större plats.

Ansvarig för integrationsfrågorna konstaterar att man mött en del flyktingar bl.a. från Ryssland som gärna hade fortsatt inom lantbruk, men bristande kunskaper i svenska satte stopp för det. Ett förslag är övertagande av ex. lathandlar. Det har också förts fram önskemål om att engagera invandrade svenskar i skogsarbete. Som främsta hinder lyfter man fram:

1. Höga krav på svenskkunskaper innan man kan delta i någon kompletterande utbildning.
2. Ett visst motstånd från den "inhemska" befolkningen på landsbygden; rädsla för det okända/annorlunda?
3. Viktigt att ha med sig arbetsförmedlingen på banan så att "inskolning"/praktik kan ske inom ramen för etableringsplanen. Hur komma förbi eller lösa deras krav på upphandling?

Norrbotten

År 2011 finns 2 656 asylsökande i Norrbotten och 2009 fanns 2 072. Fram till december 2011 tog Norrbotten emot 321 personer som beviljats uppehållstillstånd.

Jordbruksverkets statistik över genomförda (till hösten 2011) projekt med i alla fall delvis inriktning mot integration, visar att Norrbotten inte genomfört några sådana.

I sin genomförandestrategi konstaterar länet att åtgärder inom landsbygdsprogrammet ska stimulera till integration. Några mer konkreta preciseringar ges inte.

Den ansvarige för integrationsarbetet konstaterar som svar på enkäten att man helt nyligt har ” inlett ett samarbete med vår egen Landsbygdsenhet och även med Hushållningssällskapet Rådgivning Nord AB. Har förstått att Hushållningssällskapet drivit tre lyckade projekt kopplat till personer med utländsk bakgrund. Tyvärr har vi som jobbar med integrationsuppdraget inte varit medverkande inom dessa projekt.” Nu har dock samverkan med HS inletts. Vidare sker en dialog med Arbetsförmedlingen kring arbetsmarknadsutbildningar etc.

Vidare konstateras att ”för att kunna stimulera till fler aktiviteter måste vi väva in denna verksamhet i den pågående etableringsreformen på ett helt annat sätt. Vi måste tillsammans med AF som är den stora aktören inom reformen och det regionala nätverket för integration bli mer delaktig i Landsbygdsnätverkets arbete med nyanlända.”

Man ser inga hinder för integration och mångfald på landsbygden, utan endast möjligheter, ”men det kräver också ett närmare samarbete med berörda aktörer. Som sagt tidigare har vi nu inlett ett tvärsektorielt arbete kring frågan vilket vi kanske skulle ha gjort tidigare än så. Men bättre sent än ...”

Skåne

År 2011 finns 2 758 asylsökande i Skåne varav 1 250 finns i Malmö kommun. År 2009 fanns 3 604 asylsökande i Skåne. Fram till december 2011 tog Skåne emot 1 257 personer som beviljats uppehållstillstånd.

Jordbruksverkets statistik över genomförda (till hösten 2011) projekt med i alla fall delvis inriktning mot integration, visar att Skåne satsat 464 368 kr i sådant stöd.

I Skånes strategi ser man arbetet med att skapa förutsättningar för kvinnors arbete på landsbygden som en del av arbetet med integration. Man konstaterar också att ”ytterligare integrationsfrågor berör länsstyrelsens uppdrag som samordnare av integration av invandrare i det svenska samhället. Eftersom invandrare procentuellt sett är överrepresenterade i städerna, existerar en stor utmaning i att integrera invandrare i landsbygdens utveckling.”

Stockholm

År 2011 finns 6 795 asylsökande i Stockholms län varav 3 598 i Stockholms kommun. År 2009 fanns 10 495 asylsökande i Stockholms län. Fram till december 2011 tog Stockholm emot 1 811 personer som beviljats uppehållstillstånd.

Jordbruksverkets statistik över genomförda (till hösten 2011) projekt med i alla fall delvis inriktning mot integration, visar att Stockholm satsat 1 020 043 kr på sådana projekt.

Stockholm skriver i sin strategi att man ska arbeta med integration som kan bidra till regionens internationalisering, samt att vag gäller startstöd för unga brukare ska man särskilt prioritera integration av personer med utländsk bakgrund.

Södermanland

År 2011 finns 1 405 asylsökande i Södermanland och 2009 fanns 1 395. Fram till december 2011 tog Södermanland emot 477 personer som beviljats uppehållstillstånd.

Jordbruksverkets statistik över genomförda (till hösten 2011) projekt med i alla fall delvis inriktning mot integration, visar att Södermanland satsat 473 892 kr i projektstöd.

Södermanlands strategi konstaterar att man har en hög andel invandrare men en relativt svag integrering av invandrare på arbetsmarknaden. Man slår vidare fast att det ”i invandrarens dubbla kulturella kompetens ligger en stor outnyttjad potential för ökad konkurrenskraft för Södermanland”. Det konstateras att ”inom jord- och skogsbruket, men även i det regionala utvecklingsarbetet kring landsbygdens frågor är personer med utländsk bakgrund kraftigt underrepresenterade.”

Vidare skriver man att ”Integrationen av utlandsfödda och särskilt av människor födda utanför Norden behöver förbättras. Programmet innebär flera instrument för ökad integration inom företagande och utveckling på landsbygden. Under perioden kommer ansvariga myndigheter att se till att informationen och kunskapsspridningen till invandrare ökar. Dessutom måste dessa grupper involveras i dialogen kring de gröna näringarnas framtid och utveckling. Kontakter mellan landsbygdens traditionella grupper och invandrarna kan ge stora positiva effekter på utvecklingen av landsbygden i stort.”

Uppsala län

År 2001 finns 1 383 asylsökande i Uppsala län och 2009 fanns 573. Fram till december 2011 tog Uppsala emot 239 personer som beviljats uppehållstillstånd.

Jordbruksverkets statistik över genomförda (till hösten 2011) projekt med i alla fall delvis inriktning mot integration, visar att Uppsala satsat 518 584 kr i sådant stöd.

Upplands läns strategi slår fast att ”integrationen av utlandsfödda och särskilt av människor födda utanför Norden behöver förbättras. Detta kan ske genom ökade insatser för att sprida information och kunskaper om företagande och andra möjligheter inomlandsbygdsprogrammet.” Vidare slås det fast att ”integrationen av utlandsfödda svenskar behöver förbättras genom att deras kunskaper och affärsidéer tas till vara i högre utsträckning. Ambitionen är att under programperioden öka informationen, kunskapsspridningen, dialogen och nätverksaktiviteterna om de gröna näringarna, landsbygden och dess miljöer till denna grupp inom ramen för kompetensutveckling och företagsstöd.”

Värmland

År 2011 finns 1 383 asylsökande i Värmland och 2009 fanns 1 643. Fram till december 2011 tog Värmland emot 259 personer som beviljats uppehållstillstånd.

Jordbruksverkets statistik över genomförda (till hösten 2011) projekt med i alla fall delvis inriktning mot integration, visar att Värmland satsat 1 367 100 kr på sådana projekt.

Värmlands strategi konstaterar att integrationen av personer med utländsk bakgrund på arbetsmarknaden inte är riktigt i nivå med riket. Vad gäller startstöd för unga jordbrukare ger man särskild prioritet till utveckling av en livsmedelsproduktion som ger mervärden för personer med utländsk bakgrund. Man nämner att länet har en strategi för integration och mångfald.

Som svar på enkäten framhåller man att inom ramen för landsbygdsprogrammet har under det senaste året integrations och mångfaldsfrågan blivit allt mer aktuell. Ett viktigt inslag är ett tvärsektorielt arbete på enheten Regional utveckling. ”Den enheten som hanterar axel 1 och axel 3 i Landsbygdsprogrammet är Regional utveckling. Enhetens sammansättning är relativt unik. Inom enheten hanterar vi frågor inom jämställdhet, mänskliga rättigheter, integration, ensamkommande barn, service på landsbygden, arbete mot droger, prostitution, trafficking, våld mot kvinnor, företagsstöd och projektstöd inom 1:1 anslaget. Enheten hanterar också projektstöd, företagsstöd och Leader inom Landsbygdsprogrammet (LB).”

Rent praktiskt har man ”sammansatt en grupp med representanter från områdena LB, integration, mänskliga rättigheter, våld mot kvinnor, trafficking, prostitution och jämställdhet. Tillsammans har vi arbetat tvärsektorielt med att se vilka problem/utmaningar som finns i samhället som vi skulle kunna vara med och påverka. Diskussionerna är intressanta och varierar mellan stora och små frågor. Vår inriktning är att se till behoven på landsbygden. En fråga som vi arbetar med är attityder. Vilka attityder har de som kommer till Sverige och Värmland? Vad har de för erfarenheter av landsbygden? Lika viktigt är attityden bland dem som bor på landsbygden i Värmland. Vi vet att det finns främlingsfientlighet och hur kan vi motverka den?”

Länsstyrelsen arbetar också aktivt för att stimulera verksamheten inom Leader. ”Efter deltagande på ett Leadermöte med Länsstyrelsen i Västra Götaland med temat integration så skapades en efterfrågan om att lära sig mer om hur vi skapar denna gemenskap på landsbygden. Länsstyrelsen Värmland anordnade en konferens med integration och miljö som tema för att vidareutbilda LAG. Detta finansierades bl a med stöd av Landsbygdsnätverkets nätverkscheckar. Detta resulterade i en kompetenshöjning men också möjlighet för Lagmedlemmarna till att bara diskutera dessa frågor.”

Idag finns tre Leaderprojekt som har integration och mångfald som mål:

- ABF Norra Värmland vill genom detta integrationsprojekt knyta samman människor genom att skapa en mötesplats som rymmer många möjligheter. I lokalerna ska människor oavsett funktionshinder, etnisk bakgrund, ålder eller kön ges möjlighet att uttrycka sin kreativitet, sina idéer och utveckla sin skaparglädje. Människor från olika delar av världen ska kunna träffas, laga mat tillsammans, lära om olika tekniker för tillverkning av konsthantverk mm. Projektet ska erbjuda meningsfull sysselsättning samt inspirera till såväl friluftsliv, kunskaps- och erfarenhetsutbyten till ett breddat kontaktnät. Deltagarna kommer att bidra i arbetet inför det mångkulturella året 2012.
- Studieförbundet i Torsby vill skapa en mötesplats på ett befintligt kafé genom musik- och språkträffar för isolerade grupper som långtidsarbetslösa, invandrare,

långtidssjukskrivna. På dessa träffar kan de finna gemenskap med varandra, dela erfarenheter och bryta isoleringen de befinner sig igenom deltagande i olika aktiviteter. Syftet med projektet är att stärka Vi-känslan, öka integrationen och skapa intresse för etablering på landsbygden.

- Storfors Fair har som syfte att bli en årligt kommande marknad och medföra till att bli en samlingspunkt för föreningar, byalag, hästintresserade och turister. Projektet vill öka Storfors attraktionskraft och sätta området på kartan. Fokus är att få ungdomar och invandrare att engagera sig i detta arrangemang.

När det gäller företagsstöd så har holländare men även tyskar och danskar etablerat sig i Värmland. För att stimulera till att invandrade svenskar som är utomeuropeiska stimuleras att söka medel, har bl.a. följande gjorts:

- Kils kommun har ett projekt som heter Innovativ mångkulturell matutveckling och det är åtta kvinnor från åtta länder som ska dela med sig av sina matkulturer till varandra och matproducenter i Värmland. De ska undersöka möjligheterna för att utveckla produktidéer inom livsmedel. Projektet ska stimulera och stödja start och utveckling av verksamheter inom området.
- Det kan nämnas att Leader Närheten har tagit fram egna mallar för att synliggöra bl a integrationen inför beslutsfattandet av nya projekt.

Sammanfattningsvis konstateras att ”Länsstyrelsen Värmland har börjat med ett tvärsektoriellt arbete inom integration och mångfald. Det är inte bara att sammanföra de grupper som är utsatta utan att förena dessa med övriga som bor på landsbygden kring gemensamma intressen. Det är först då en integration kommer naturligt. Kommunikationer ut på landsbygden är också en viktig fråga för att man ska ta sig ut. Vi får inte glömma att de som kommer till oss många gånger har uppfattat landsbygden som full av faror med minor, överfall och våldtäkter. Att bo på landsbygden är i mångas ögon ett misslyckande då de rika och välutbildade bor i städer. Mycket finns kvar att göra men vi tror oss vara en liten bit på väg.”

Västerbotten

År 2011 finns 1 484 asylsökande i Västerbotten och 2009 fanns 1 330. Fram till december 2011 tog Västerbotten emot 502 personer som beviljats uppehållstillstånd.

Jordbruksverkets statistik över genomförda (till hösten 2011) projekt med i alla fall delvis inriktning mot integration, visar att Västerbotten satsat 961 964 kr i sådant stöd.

Västerbotten betonar i sin strategi att den demografiska utvecklingen gör att man redan nu måste underlätta för utrikesföddas inträde på arbetsmarknaden, inte minst inom landsbygdsnäringsarna. ”Västerbotten är i behov av fler invånare och invandring är en viktig del i länets befolkningsutveckling”. Man refererar till den regionala utvecklingsstrategi för introduktion av nyanlända som finns.

Av enkäten framgår att man har några exempel på projekt som har haft utrikesfödda som målgrupp. Projektet/ kursen "Jumpstart" handlade om hur man startar företag och vilka krav som ställs på livsmedelshantering. Ett liknande projekt "Livsmedelsprojektet" vände sig istället till etablerade invandrarföretag med ungefär samma innehåll. "Sedan vet vi att de bland deltagare i projekt och i aktiviteter finns personer med utländsk bakgrund. Vi har också ett par projektansökningar som är på väg in, 'Bonde söker invandrare', Studieförbundet och en projektansökan från Hushållningssällskapet."

Man känner inte till att något företagsstöd inom landsbygdsprogrammet gått till företagare med utländsk bakgrund. "Det kan trots detta vara möjligt att så är fallet. Det registreras inte att personen har utländsk bakgrund. Däremot finns de flera exempel på företagsstöd där företagarens sambo/maka är utrikesfödd. Det är känsligt att vid ansökningstillfället identifiera de personer som är utrikesfödda, att på individnivå ställa frågor om bakgrund, etnicitet osv."

Vidare framhålls att "när det gäller de regionala företagsstöden finns sedan flera år tillbaka frågor om integration i ansökningsblanketterna och man har också varit sammankallande för en grupp på TVV som arbetat med de horisontella målen. När det gäller företagsstödet i landsbygdsprogrammet finns inga sådana frågor i ansökningsblanketterna, inte heller går det att registrera dylika uppgifter i LB-systemet."

Länet har ingen särskild representation från organisation för utrikesfödda i det regionala partnerskapet för landsbygdsprogrammets genomförande. "Svårigheten är här att hitta den organisation som bäst kan företräda gruppen utrikesfödda, en grupp med mycket varierande bakgrund och behov. Vi funderar vidare på detta, men om det är Migrationsverket, kommuner, arbetsförmedling eller annan organisation som bäst representerar gruppen är inte alldeles enkelt att veta."

Information och mer aktivt stöd till de organisationer/aktörer som arbetar inom de gröna näringarna är viktigt för att stimulera till mer arbete med mångfald och integration. Som de främsta hindren ser man att "huvudparten av länets utrikesfödda finns i Skellefteå och Umeå och som är undantagna som tätorter. Betyder att det inte kan beviljas vare sig projekt- eller företagsstöd i dessa områden. Många kommuner tar emot flyktingar och första tiden i det nya landet handlar många gånger om att lära sig språket och i övrigt orientera sig om samhällliga funktioner och förbereda sig för ev. utbildning och arbetsliv. Därefter lämnar många utrikesfödda den mottagande kommunen för att flytta till större städer."

I de flesta av länets mindre kommuner saknas arbetstillfällen och inte arbetskraft. "Vill man starta företag kräver det kapital och säkerheter vilket sannolikt är betydligt svårare för en person som har invandrarbakgrund. Utrikesfödda är inte någon enhetlig grupp utan människor med vitt skilda bakgrund, erfarenheter och behov. Därför går det inte att svara generellt på denna fråga. Det skulle krävas betydligt längre analys för att svara uttömmande på detta."

Vad gäller det interna arbetet konstateras att "sedan många år har vi goda kontakter med de personer som arbetar med integration. Riktigt bra verktyg saknas dock för att samarbetet ska

bli det allra bästa. De finns inga särskilda medel på länsstyrelsen för att driva projekt. Region Västerbotten förfogar numera över 1:1 anslaget. Landsbygdsprogrammet är begränsande med sitt regelverk om tätorter.”

Strategin anser man vara ett tillräckligt gott stöd. ”Det handlar egentligen mycket mer om att ha resurser och tid att driva och ta initiativ till olika utvecklingsinsatser för främja integration, kanske framförallt inom de gröna näringarna. Men det kanske egentligen inte är länsstyrelsens roll utan de många projekt och aktörer som finns i länet som är verksamma inom de gröna näringarna.”

Västernorrland

År 2011 fanns 1 262 asylsökande i Västernorrland och 2009 fanns 1 082. Fram till december 2011 tog Västernorrland emot 452 personer som beviljats uppehållstillstånd.

Jordbruksverkets statistik över genomförda (till hösten 2011) projekt med i alla fall delvis inriktning mot integration, visar att det saknas sådana i länet.

Västernorrlands strategi konstaterar att man ska verka för att fler utrikesfödda kan hitta möjligheter till företagande och boende på landsbygden. Man håller särskilt fram företagsutveckling och integration som en möjlighet. Länsstyrelsen har startat en intern arbetsgrupp inom integrationsområdet, som i samarbete med andra organisationer ta fram en handlingsplan kring information och utbildning, för att kunna ge utlandsfödda möjligheter till företagande och boende på landsbygden.

Av svaren på enkäten framgår att man har genomfört kurser i att skriva affärsplaner och ansökningar, där man särskilt riktat sig till arbete med integration och mångfald. Olika kommuner och ett flertal konsulter har engagerat sig för att skapa goda möten med representanter eller organisation för personer med utländsk bakgrund.

För att stimulera till fler aktiviteter kring integration på landsbygden förslår man långsiktiga, konkreta projekt i samverkan med samhällets övriga aktörer, t.ex. inom primärproduktion och förädling på Landsbygden.

Som främsta hinder för att få bättre fart på integration och mångfald på landsbygden ser man ”språkkunskaper, brist på kunskap om företagande i Sverige, fördomar om våra myndigheter, våra egna fördomar om utlandsfödda, risk att de dolda kunskaperna inte lyfts fram, att förbistring och konflikter inte överbryggas. Svårt med finansiering och utbildning samt kontinuitet.”

Vad gäller det interna samarbetet konstateras att ”samarbete förordas i skrift men nedprioriteras i praktiken på alla områden p.g.a. tidsbrist och åtstramningar på förvaltningsanslaget. Handläggarna på Länsstyrelsen får allt mindre tid till samarbete externt och internt. Genom projekt kan vi däremot ägna tid åt samarbeten, som nu mellan Rådgivningsprojektet på Landsbygdssektionen och handläggare på Näringsliv och Samhälle.”

Ett förslag länsstyrelsen vill lyfta fram är att ”varje aktivitet ska ge utrymme för kunskapsutbyte mellan utlandsfödda och svenskfödda. Genom att lära sig om t.ex. svensk landsbygdsutveckling, råvaruproduktion, förädling, naturvård, kulturhistoria e.t.c. kan samtidigt den dolda kunskapen om det egna hemlandet medvetandegöras, lyftas fram och delas. Det blir också en fortbildning för svenskfödda deltagare och kursledare. Att engagera fler utlandsfödda som kursledare är också viktigt.”

Västmanland

År 2011 fanns 537 asylsökande i Västmanland och 2009 fanns 533. Fram till december 2011 tog Västmanland emot 295 personer som beviljats uppehållstillstånd.

Jordbruksverkets statistik över genomförda (till hösten 2011) projekt med i alla fall delvis inriktning mot integration, visar att sådana projekt saknas i länet.

Västmanlands strategi har ett avsnitt om integration där man konstaterar att området är viktigt och att frågan ska beaktas inom samtliga delar av programmet. Man konstaterar att ”programmet ger flera instrument för att verka för en ökad integration inom landsbygdens företagande och utveckling. Under programperioden kommer informationen och kunskapsspridningen att öka till kvinnor och män med utländsk bakgrund. Dessutom måste dialogen och nätverksaktiviteterna om de gröna näringarna, landsbygden och dess miljöer och livsmöjligheter riktade till utlandsfödda kvinnor och män öka.”

Samverkan med kommuner, invandrarorganisationer och SFI lyfts fram. Lokala utvecklingsgrupper bör stimuleras att arbeta utlandsfödda. Man betonar också vikten av att höja kunskapen om de integrationspolitiska målen i förvaltningen av programmet.

Västra Götaland

År 2011 finns 5 232 asylsökande i Västra Götaland varav 1 442 i Göteborgs kommun. År 2009 fanns 5 431 asylsökande i länet. Fram till december 2011 tog Västra Götaland emot 1 512 personer som beviljats uppehållstillstånd.

Jordbruksverkets statistik över genomförda (till hösten 2011) projekt med i alla fall delvis inriktning mot integration, visar att Västra Götaland satsat 3 884 224 kr i stöd.

Västra Götaland konstaterar i sin strategi att integrationsmålet är ett viktigt perspektiv i genomförandet av programmet. Även om invandrares ställning på arbetsmarknaden har förbättrats är sysselsättningsnivån fortfarande lägre. Att andelen företagare bland personer som är födda utrikes generellt sett är högre, ses som en resurs även om de utrikesfödda fortfarande är underrepresenterade i landsbygdens näringsliv. De utrikes föddas språkkompetens ses som en resurs för upplevelseturism för utländska turister.

Det slås fast att ”det finns i länet ett stort antal personer med invandrarbakgrund som har erfarenhet eller har en potentiell kunskap inom landsbygdsprogrammets olika

verksamhetsområden. Den stora utmaningen blir att nå ut med information om möjligheterna till liv och sysselsättning på landsbygd. En välfungerande infrastruktur är av största betydelse för alla i länet för att skapa en tillväxt men särskilt bland de utrikes födda som nyligen kommit till landet för att möjliggöra en etablering inom de gröna näringarna, såväl som företagare som arbetare.”

Man hänvisar till utredningen ”Mångfald som resurs” för att ge exempel på vad landsbygdsprogrammet kan stötta. Integration är en viktig del av åtgärden kompetensutveckling.

Örebro län

År 2011 finns 1 829 asylsökande i Örebro län och 2009 fanns 1 913. Fram till december 2011 tog Örebro emot 436 personer som beviljats uppehållstillstånd.

Jordbruksverkets statistik över genomförda (till hösten 2011) projekt med i alla fall delvis inriktning mot integration, visar att Örebro satsat 607 945 kr på sådant stöd.

Örebro läns strategi framhåller att man har 15 procent invånare med utländsk bakgrund och att arbetslösheten bland utrikes födda är större jämfört med födda i Sverige. Man slår fast att ”andelen utlandsfödda verksamma på landsbygden är mycket lågt varför vi gärna ser åtgärder som gynnar ökningen av antalet utlandsfödda företagare”. Man uppmanar att det i LAG-grupper och projektgrupper ska finnas personer med ”varierande bakgrund”. Man nämner att det finns ett regionalt integrationsprogram. I strategin nämns också möjligheterna att via andra program finansiera projekt där stad och landsbygd möts.

Av enkäten framgår att det för närvarande inte finns exempel på lyckade projekt inom landsbygdsprogrammet. Få personer med utländsk bakgrund bor på landsbygden och därför är det ovanligt med ansökningar. Något stöd har beviljats till en tysk inflyttad familj. I många byar finns inflyttade danskar och tyskar som ofta är drivande, men utomeuropeiska invandrare är svåra att nå. Man har inga invandrade svenskar i partnerskapet. De som arbetar med landsbygdsfrågor respektive integration har en dialog med varandra.

Östergötland

År 2011 finns 1 218 asylsökande i Östergötland och 2009 fanns 1 234. Fram till december 2011 tog Östergötland emot 534 personer som beviljats uppehållstillstånd.

Jordbruksverkets statistik över genomförda (till hösten 2011) projekt med i alla fall delvis inriktning mot integration, visar att Östergötland satsat 183 120 kr på sådana projekt.

Östergötlands strategi konstaterar vad gäller kompetens utveckling att ”ur ett regionalt utvecklingsperspektiv är integration av kvinnor och män med utländsk bakgrund intressant då dessa människor, med sina kunskaper och erfarenheter, skulle kunna bidra till arbetskrafts- och kunskapsförsörjningen, serviceunderlag, skattebasen, serviceutbudet, branschbredden etc. Samtidigt skapas förutsättningar för individen att utvecklas och bli integrerad i samhället.”

För att nå målgrupperna, särskilt kvinnor med utländsk bakgrund, avser man att samverka med kommunernas näringslivssekreterare samt IFS. Insatserna för att stärka integrationen på landsbygden kommer främst att ske inom axel 3.

På enkäten svarar länsstyrelsen att man inte har några genomförda projekt än men att man bollar en projektidé med NBV som man hoppas kommer resultera i en konkret ansökan. En handfull personer med invandrarbakgrund har beviljats företagsstöd. Ett bosniskt par har fått stöd för turismsatsning och även ett holländskt par har fått stöd för turism. Ett invandrarföretag av okänd bakgrund har fått stöd till investeringar i en kebabfabrik. Länet har inga representanter för invandrade svenskar med i partnerskapet.

Vidare konstateras att ”man ska vara medveten om att andelen invandrare, särskilt med utomeuropeisk bakgrund, på landsbygden är låg vilket jag tror är ett problem för att jobba med dessa frågor. Kanske att man ska verka för att invandrare från segregerade bostadsområden i större städer ska uppmuntras till att flytta till landsbygden och starta företag där, men det är antagligen inte så lätt det heller. Små kommuner med starkt negativ befolkningsutveckling borde vara intresserade av att engagera sig i denna fråga.”

Vad gäller arbetet internt konstateras att ”vi arbetar hela tiden för att utveckla samarbetet mellan enheter. Vi har tidigare gjort en del gemensamma aktiviteter med det som tidigare var jämställdhetsenheten. Vad gäller samarbetet med den relativt nya enheten för social hållbarhet så har vi inte kommit så långt än, men det projekt som jag nämnde ovan tror jag kommer att bli startskottet för ett mer utvecklat samarbete.”

Vad gäller genomförandestrategin tror man inte att den ”ska användas på en sådan detaljerad styrande nivå.” En väg framåt att ”kunskapen behöver stärkas bland de handläggare som arbetar med landsbygdsprogrammet.”